

Slovo k povzbuzení na pondělí 8. března 2021, na pondělí po 3. neděli postní
Biblická čtení: 2Král 5,1-15a; Ž 42; Lk 4,24-30

Milé sestry, milí bratři,

souvislost mezi dnešním prvním starozákonním čtením a úryvkem evangelijním je na první poslech asi celkem zřejmá: Sám Pán Ježíš dává pohanského vojevůdce Námána za příklad víry svým posluchačům v nazaretské synagoze, kteří se chvíli předtím zdráhali uvěřit, že Ježíš je tím Mesiášem, o kterém mluvil právě přečtený text z proroka Izaiáše.

Podívejme se tedy na první čtení, které nás přenáší do poloviny devátého století před Kristem, do Severního Izraele za vlády krále Jorama a rozevívá před námi starozákonní příběh pohana Námána, velitele vojska aramejského krále, krále lidu (v té době) spřáteleného s Izraelem. Námána stihlo hrozné malomocenství. Prostřednictvím malé dívky z Izraele, služebné své ženy, se dovídá o proroku Elizeovi (Elišovi), který ho může zbavit jeho nemoci. Vybaven dopisem svého pána vezme proto své dary i služebnictvo a odchází za prorokem do Samaří. Když ho po návštěvě krále vyhledá, je zklamán jednoduchostí a neokázalostí prorokova pokynu. I přes zdráhání nakonec uvěří jeho slovu a na prorokův pokyn se sedmkrát ponoří do vody řeky Jordán. Je zázračně uzdraven, zbaven svého malomocenství a ač pohan, skloní se před Hospodinem, Bohem Izraele.

To je důvod, proč ho Pán Ježíš dává svým posluchačům v Nazaretu za vzor víry: Narodil od nich uvěřil prorockému slovu a mohl být uzdraven. Ale také jim na Námána ukazuje jako na předobraz toho, že od nynějška se přístup k Boží milosti otevírá všem, nejen židům ale i pohanům. Od chvíle Kristova příchodu již nebude rozhodovat pro spásu národnostní příslušnost, ani náboženská k vyvolenému národu, ale uvěření v Pána Ježíše, vteleného Božího Syna, přilnutí k němu, následování, láska.

Nejde proto jen o Ježíšovy současníky, jde i o nás o všechny. I nám je Námán dán za vzor víry. Jistě v mnoha ohledech. I abychom snadněji a odvážněji věřili tomu z křesťanství, co se nám třeba pro svou prostotu může někdy zdát také zdánlivě až neuvěřitelné. Například že prosté polití vodou ve jméno Trojice, křest, skutečně smývá hříchy z duše člověka a vnitřně ho uzdravuje. Anebo že prostá slova rozhřešení vyslovená knězem při zpovědi přináší odpuštění hříchů, jichž se člověk dopustil po křtu. Že olej pomazání ve svátosti pomazání nemocných přináší vnitřní uzdravení a sílu nést tíži nemoci, olej biřmování v nás upevňuje a posiluje vše křesťanské, že svěcení vkládáním biskupových rukou předává posvátnou Kristovu moc, že dání a přijetí manželského slibu je skutečnou svátostí. A hlavně tomu, že pod způsoby chleba a vína v eucharistii je skutečně tajemně přítomen sám Pán Ježíš. Pokud tedy zůstaneme jen u svátostí.

Námán je vzorem, že právě víra, krok křesťanské víry otevírá srdce Boží milosti, účinkům svátostí, Kristově milosti v nich obsažené, za tak prosté elementy se schovavší. A i to je dobré si pro naši svátostnou praxi stále připomínat...

Dnešní liturgie slova nám ale starozákonní příběh nepředložila (bohužel) celý, usekla jej v první polovině 15. verše. Kdybychom četli jen o kousek dál (do konce příběhu jsou to jen čtyři pouhé verše), tak bychom byli svědky toho, jak rozhovor Námána s Elizeem pokračoval. Vojevůdce prorokovi nabízí z vděčnosti za své uzdravení velkolepé dary, patrně vše, co s sebou na cestu pro tento účel vzal («deset talentů stříbra, šest tisíc šiklů zlata a desatero svátečních šatů»). Elizeus i přes Námánovo naléhání tyto dary ale odmítne přijmout: «Jakože živ je Hospodin, v jehož službách stojím, nevezmu nic». Námána to natolik zasáhne, že nejenže uzná Hospodinovu moc a skloní se před ní, ale dokonce víru v něj přijme za svou vlastní: «Tvůj služebník už nebude připravovat zápalné oběti ani obětní hody jiným bohům než Hospodinu. Toliko v této věci ať Hospodin tvému služebníkovi odpustí: Když můj pán vstupuje do domu Rimónova, aby se tam klaněl, a opírá se o mou ruku, i já se v Rimónově

domě skláním. Když se tedy v Rimónově domě budu sklánět, ať Hospodin tvému služebníku tuto věc odpustí».

A to je krásné a inspirativní vyústění starozákonního příběhu: Jestliže samo uzdravení z malomocenství vedlo Námána k poznání Hospodina a uznání jeho svrchované moci («Hle, už vím, že není Boha po celé zemi, jen v Izraeli»), tak to byla bezpochyby i Elizeova nezištnost, která mu pomohla přijmout víru v Hospodina i za svou (přinesení oběti bylo ve starověku jedním z nejdůležitějších znamení přijetí víry v toho či onoho boha).

Jestliže se tak jednou stalo u Námána, je to vzorem, že se tak může a má dít i nadále, i po Kristu, i proto se jeho příběh stal součástí Božího slova, Starého zákona předznamenávajícího Zákon nový, možná i proto na Námána upozornil na začátku svého veřejného působení i sám Pán Ježíš.

Štědrost a nezištnost, schopnost udělat něco dobrého dobrovolně a zadarmo jsou jedněmi z nejdůležitějších a nejkrásnějších projevů živé víry, toho, že člověk opravdu stojí ve službách Božích. Proto také mají v sobě potenciál pomoci otevřít víře i srdce druhých lidí, těch, kterým z různých důvodů zatím víra dána nebyla.

Proto je dobré zpytovat svědomí, jak to je s naší štedrostí a nezištností vůči druhým. Ale také zpytovat svědomí, jak jsme schopni také v štedrosti a nezištnosti druhých vůči nám spatřit odlesk dobroty Boží a otevřít se jí.

A jistě je skoro nadbytečné připomínat, jak v dobách těžkých a kritických je takových vlastností, zejména nezištné a štedré dobroty, potřeba více než kdykoli jindy...